

Posudek školitele
na diplomovou práci
Simony Holoubkové

Effi Briest, Mathilde Möhring.

**Die Gestalten der Frauen vor dem Hintergrund der zeitgenössischen
Emanzipationsbestrebungen in den gleichnamigen Romanen von Theodor Fontane**

Praha: FF UK, 2013, 83 s.

Diplomandka předložila diplomovou práci o analýze hlavních protagonistek dvou Fontanových emancipačně chápaných románů Effi Briest (1895) a Mathilde Möhring (1907). Zatímco první román dosáhl svého věhlasu jako německá „paní Bovaryová“ a Fontane je od té doby srovnáván s velkými realistickými evropskými romanopisci „ženských osudů“ Gustavem Flaubertem a Lvem Nikolajevičem Tolstým, druhý, vydaný posmrtně, na své „objevení“ poměrně dlouho čekal. I když vycházel v časopisu Gartenlaube 1906, teprve autentická verze pořízená z pozůstalosti výmarským germanistou Gotthardem Erlerem ze šedesátých let 20. století (jako sedmý svazek románů a povídek, poprvé 1969), nově pak s dodatečnými úpravami podle pozůstalosti v roce 2008.

Vlastním tématem diplomové práce je analýza ženských charakterů v emancipačním rozpětí, jakého bylo schopno vilémovské Německo v poslední etapě Fontanova života (1819 – 1898). Práci jsem doprovázel od samého zrodu, mohu tedy dosvědčit, že trvalo delší dobu, než jsme se shodli na literární analýze obou textů z hlediska čtyř základních etap života jedince, v tomto případě ženy – manželství a rodiny, výchovy a vzdělání, profesního života a úsilí o společenskou rovnoprávnost. Na nich mělo být demonstrováno, jak se autor umělecky chopil nabízejících se možností tehdejších emancipačních snah emancipace a zda a jak se o ně zasazoval. Volba padla na Effi Briestovou a Mathildu Möhringovou proto, že oba texty vznikaly v devadesátých letech v čase vrcholícího zápasu o „ženskou otázku“ v překotně se rozvíjející industriální společnosti. Tomuto záměru je podřízena úvodní kapitola, která představuje Fontanovo dílo pouze se zacílením na téma práce, nikoli v úplnosti. Ženské hnutí vrcholícího 19. století je tématem druhé kapitoly (Die Frauenbewegung im ausgehenden 19. Jahrhundert, 12 – 25) s vymezením analyzovaných oblastí života tehdejší ženy z různých

společenských vrstev. Diplomandka podává ucelený přehled o vymezení pojmu emancipace a jeho proměnách v měnícím se duchu doby. Na podkladě sociologických a historických pojednání (Gerhard, Hervé, Heyden-Rynsch, Hundt, Nave-Herz) skicuje a dokládá vývoj ženského hnutí od 18. osvěcenského až do po pojednávanou dobu konce předminulého století včetně jeho institucionalizace. Poté nabízí pro ilustraci několik autorů a ženských hrdinek v německé literatuře do Fontanovy epochy (Lessing, Schiller, Kleist, Junges Deutschland).

Vlastnímu tématu se věnuje ve dvou analytických kapitolách k jednotlivým románům, přičemž postupuje podle zvoleného strukturního modelu, jehož centrem je charakteristika protagonistky podle vnitřních a vnějších měřítek – její povahové rysy, vlivy okolí, portrét společenské vrstvy, z níž pochází a zhodnocení a kvalita emancipačních snah, autorem jí přiřčených. Proti zvolenému postupu i výsledkům analýzy nenamítám vůbec nic, jsem přesvědčen, že diplomandka se dílčího úkolu analýzy literárního odrazu emancipačních snah v díle Theodora Fontana zhostila velmi dobře.

Práce je dílčím přínosem k bohaté sekundární literatuře o Theodoru Fontanovi, je napsána výbornou němčinou, a splňuje tak všechny nároky na diplomovou práci kladené. Navrhuji hodnocení **výborně (1)**.

10. 06. 2013

Milan Tvrdík